

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felölős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÖM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ————— 8 kor
Félévre ————— 4 „
Negyedévre ————— 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A Katholikus Népszövetség 1912-ben.

(Jelentés az 1911. okt. 1-től 1912. nov. 1-ig terjedő szövetségi évről. Előterjesztett 1912. nov. 17-én, a Budapesten tartott évi rendes közgyűlésen.)

A nyomtatványok. Tagsági illetmény fejében ebben az esztendőben 2,793.000 példány füzetet és naptárt adott ki a Népszövetség. Különféle röpiratot, köriratot, körlevelet 1,575.407 példányban terjesztett el.

Összesen 4,368.407 példány (1911-ben 3,591.000 nyomtatványt hozott tehát a szövetség forgalomba. Lehetetlen kicsinyelni azt a kulturális hatást, a melyet az írott szónak ekkora tömegével kétségtelenül elért a Népszövetség.

A központi közigazgatás. A Népszövetség fejlődése a központi igazgatásra évről-évre több munkát hárt. Míg az elmúlt évben 45.297 volt az elintéztet ügydarabok száma, a folyó évben 73.727 aktát kellett elintézni.

A többlet 28.430 akta. Ennek a munkatöbbletnek megfelelően az állandóan foglalkoztatott személyzet 27-ről 37-re emelkedett. A szellemi irányítást az elnökség s a kormányzótanács in-

tézi, amely utóbbi minden hónapban ülésezik. Az igazgatóság kétszer tartott ülést.

A Népszövetséggel szemben támasztott igények s a vállalt feladatoknak természete szerint a központi irodát több osztályra kellett szétválasztani, a melyekben szakemberek állandóan ugyanoly természetű dolgokkal foglalkozva egyrészt egységes nevelést tudnak adni tagjainknak, másrészt megszerzik a szakmájukban előforduló ügyek oly tökéletes ismeretét, hogy tanácsuk és útmutatásuk feltétlenül helytállóvá lesz. Két ilyen bizonyos önállósággal is felruházott osztálya van a Központi Irodának: a *Népiroda* és *Katholikus Népszövetségi Gazdasági Iroda*.

Mind a két osztály létesítésére ugyanazok a körülmények s ugyanaz a cél indította az elnökséget. A Katholikus nép minden oldalú anyagi érdekeinek istápolását és személyes jogainak a védelmét egy országos szervezet sem vette föl eddig programjába. Korunkban pedig, mikor egyrészt a vagyoni eltolódás oly rohamos mértéket vett, másrészt a vagyonszállással a politikai, társadalmi befolyás a legszorosabban össze van forrva, a katolikus nép gazdasági érdekeinek gazdasági istápolása és védelme elsősorú feladatá vált, melytől ki magát mind-

azok számára, akik a katolikusoknak s velük együtt természetesen az általuk vallott elveknek és eszmeiknek megfelelő súlyt és szerepet akarnak biztosítani közéletünkben. Népirodát a vagyoni ki-sajátítás ellen a leghatásosabban azzal védelmezhetjük meg, hogy a gazdasági harc fegyverével, a védelemhez és boldoguláshoz egyaránt szükséges ismeretekkel látjuk el. A Népszövetség működésében s tagokkal közölt oktatásokban ezért lépett folytonosan jobban előtérbe a gazdasági elem.

A *Népiroda* a tagok személyes jogi érdekeinek védelmében működik. A peres és peren kívüli jogvitás esetekben a hozzá forduló tagok díjtalan felvilágosításával a vagyoni vagy erkölcsi károsodástól igyekszik megóvni. Az így igénybe vehető jogvédelmet az egész országban szerveztük, amennyiben ezidő-szerint 135 helyen 182 ügyvéd vállalkozott, hogy az ingyenes jogvédő munkában részt vesz. A tőlük beérkezett jelentések szerint 15.579 esetben adtak a hozzájuk fordult tagoknak jogi felvilágosítást (1911-ben 14.210 esetben). Budapesten 17 ügyvéd látja el ugyanezt a munkát. A *Népiroda* 13.940 (1911-ben 12.027) megkeresést intézett el és pedig

T Á R C A.

Hugocskám regénye.

Irta: Pestí.

Ketten ültünk a kert hátuljában egy kis gyepadon. Barátom fehérarcú, színtelen ajkú, sovány ember volt, — csak szemében égett csillogó élet. Csendes és bátortalan, minden szóra összereszt; törekeny, mint egy kristály váza. Pedig félelmetes erő volt vele; író volt és csodálatos jóstehetség; magnetikus tekintete behatolt az emberek lelkébe; egy akaratlan, de őszinte szóból, lépésből meglevenedett előtte a jövő, olyankor szava is felmelegedett s beszélt, rajzolt eseményeket, képeket, melyeket ő kétségtelenül átható logikával épített fel s mégis lehetetlen, hogy ne víziók lettek volna azok; a jövőbeni események előrevetett árnyai; úgy fedték azok ezeket, mint a test árnyékát. Délelőtt eső volt, permetező nyári eső,

mely előre küldi illatát, áttut a poros, tikkadt falu felett, kedves derűt és hangulatot hagyva maga után. Délre előállt; az apró virágok mosolyogva emelgették fel ázott fejüket s rázogatták le a csillogó cseppeket; rezedá, viola, szegfű, papucs-virág. Bizony csak falusi arisztokrácia, de tele van a kert illatukkal s ez becsültükre válik. S most, a futó eső után!

A virágtábor közepén három lilium állt. Körülöttük széles körben nem volt virág, csak tiszta taposott föld. Hiába ők királynők. Ezek kis hugocskám virágai, kizárólag az övéi, másnak hozzájuk érni sem szabad. Egy kis katicabogárka törekedett egyiknek kelyhéhen felfelé. Az eső elül bújt volt el s észrevéve, hogy bizony ismét süt az aranyos napsugár, előbújt s egyszer-kétszer megrebbentve szárnyát, a tetőre indult.

Kis idő múlva szaladt kis hugom is; messziről csengett kacagása, pajkos hívogatása. Futásban le-le hajolt s leszakított egy violát, egy rezedát, amit elérni s

messzire szórta magától. Kis kegyetlen.

Odaért a liliumokhoz, megállt s felpipiskedett azok kelyhéig, hiszen még olyan picike volt s a liliumok olyan nagyok.

S az én kis hugom, alighogy ránézett a liliumok kelyhére, ijedten rezzent össze, sikoltott, azután lekapta fejéről túllendőjét, s verte amíg le nem esett a katicabogárka, s mikor a földön volt is, dühöngve esett neki, taposta és szidta: miért mert az ő liliumjaira szállni az utálatos.

Szegény kis bogárka, össze volt zúva, porba volt temetve. Egyik szárnya ott hevert a liliumok tövében, mint egy parányi vércsepp, rajta három fekete gyászos pont.

Hugocskám elsáppadt, megremegett, amint a széttaposott bogárra nézett, de egy perc múlva dacosan kapta fel a fejét: mégis csak úgy kell neked! miért szállsz az én virágomra! s tovább szaladt a kertben.

Oberbauer A. utóda

Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnének örvendő és legrégibb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

személyes jelentkezés alapján 1591-et. Eljárt különféle hatóságoknál 1214 ügyben. Az ügyek között a legtöbb örökösödési, birtokper, bűnügy, kereskedelmi és kölcsönügy. Több esetben vidéken élő tagjaink is a Népiroda közvetítésével kötöttek szerződéseket, vagy jogügyletnél előre kikérték a véleményét. Ez az eljárás nagy haladást jelent a régi állapottal szemben, amikor a jogügyletek megkötésénél a legnagyobb könnyelműséggel járt el főképpen a falusi polgárság legnagyobb része s csak a bekövetkezett károsodás után kereste a sokszor már lehetetlen reparációt. A nyújtott jogi oktatás hatása egyébként is szembetűnő azokban a levelekben, amelyek a Népirodához érkeznek, mert a pusztán tudatlanságból és elővigyázat hiányából eredő jogviták csökkenését mutatják.

A Katolikus Népszövetségi Gazdasági Irodát rövid fennállása alatt is két osztályra kellett osztani. Az egyik osztály a mezőgazdasági és kisipari ügyekkel foglalkozik, a másik a biztosítással.

A mezőgazdasági osztály működése három irányú és pedig: 1. praktikus gazdasági ismereteknek és bevált útjainak a füzetek s egyéb nyomtatványok útján való széleskörű terjesztése, hogy a modern, belterjes gazdálkodásra való rávezetés által tagjaink anyagi helyzetét megjavítsa, 2. jobb értékesítés és beszerzés módzataira s az üzleti és kereskedelmi szabályokra oktatja ki a tagokat s magában az értékesítési és beszerzési eljárásban esetről-esetre a tagoknak tanáccsal, közvetítéssel, átvevő vagy beszerzési forrás felkutatásával, a tárgyalások vezetésével, az üzlet ellenőrzésével segítségére van, 3. gazdasági ügyekben tanáccsal szolgál.

A mezőgazdasági osztály működésének jótékony hatása igen sok oldalú. Tagjaink az új gazdasági eljárásokról és

eredményeiről nyert felvilágosítást fokozatosan mind nagyobb általánosságban kezdik hasznukra fordítani s így községükben a mezőgazdasági kultúra javításában vezetők lesznek. Az osztály több cikben vaggonárunknak budapesti eladását közvetítette, másoknak pedig lehetségessé tette az eddignél jobb értékesítést, felszabadítván abból a kényszerhelyzetből, hogy a legközelebbi piacon bármily árat kénytelen legyen elfogadni. Mezőgazdasági és kisipari gép beszerzése iránt 66 esetben fordultak részben beszerzési forrás megjelölésért, részben közvetítésért az osztályhoz. Az esetben, a mikor a gép beszerzése az osztály gépészmérnökének a közvetítésével történt, a szerződéseket a Népiroda vizsgálta felül, hogy a tag vagyoni és jogi érdeke mindenképen megóvassék.

Részvett az osztály egy nagy birtoknak a felparcellázásában, tökéletesen keresztül vivén ott azt az elvet, hogy a gazdát cserélő nagybirtokok kisemberek kezébe kerüljenek. Egy másik parcellázás most van folyamatban.

A tömegesen jelentkező igények s az az elsősorú kötelesség, amely ebben az országban államra és egysületekre egyaránt áll, hogy az ország agrikulturáját gyorsított tempóban fejlessze, szükségessé fogják tenni, hogy a mezőgazdasági osztály működési körét mindinkább kiterjesszük és személyzetét megszorítsuk.

A biztosítási osztály. A biztosítás a modern gazdálkodásnak ma egyik létfeltétele. Egyrészt megakadályozza, hogy a gazdasági katasztrófáknak (tűz, jég, állatjárvány) existenciáikat megsemmisítő hatása lehessen, másrészt az előrelátásra, gondosságra, takarékoságra (az életbiztosítás nem egyéb, mint egyszerű takarékbetét) szoktat. Mint ilyen a mai gazdasági rendben kétségtelenül jótékonyan működő tényezőt, mint eszközt fel kellett karolni an-

nak, aki a célt, a gazdasági haladást komolyan akarja. A biztosításnak tehát propagandát kell csinálnunk. Ha azonban ezt megteesszük, kézen fekvő annak a szükségessége, hogy a biztosítás megkötését és az esetleges kárliquidálásra is befolyást kíván a népszövetség gyakorolni, hogy azok, akik buzdításunkra a biztosítást felkarolják, a legkedvezőbb feltételek között tehessék meg. Ezért állítottuk be a biztosítási osztályt, a melynek eredményes működése egyszersmind igazolja felállításának célszerű, sőt szükséges voltát.

A biztosítási osztály képviselőinek vitelére eddig 935 községből akadt jelentkező, akik részben már akceptálva vannak, részint még folyik velük a tárgyalás. A folyó évben 3,525.355 korona érték lett az osztály által biztosítva. A károk azonnal liquidáltak és azonnal fizetettek, a felek nagy meglepetésére. A benyújtott ajánlatok közül egy sem lett vissza utasítva, sőt kieszközölte az osztály olyanok számára is a biztosítást, akiket 3—4 intézet nem fogadott el.

A pénztári állapot. — A számvizsgáló bizottságnak folyó év november 8-án tartott vizsgálata szerint:

Bevétel volt 303,948. 86 korona. Kiadás 215,700.40 korona. Egyenleg, mint maradvány 88,248.46 korona.

Ezt terheli meg a naptár számla, két füzet nyomda- és portóköltésére s két hónapi személyzeti kiadás. A kiadás 45 százalékát a köteles tagsági nyomtatványok nyomdaköltségének fedezésére, 29 százalék személyi és dologi, 16 százalék agitációs és kulturális kiadás.

A lefolyt szövetségi év eredmény és haladás tekintetében méltán sorakozik az előbbi négyhez. Az organizmust erősnek, egészségesnek és fejlődőnek tudjuk. A benne rejlő erők folyton új szálakat

Istenem, az az alak, az a hang! Megdermedve néztem egy darabig a virágok párázó kelyhézt s valami fájdalmasan rászorult a lelkemre.

— Ugy kell neked te aranyos, kedves katicabogárka!

Barátom látta hugocskámat s azután rám nézett. Szomorú sejtésed van ügy-e — kérdezte, — de igazad van, ez a féktelen szenvedély lesz szeretett, féltett kis hugodnak tragikumja. Valamikor álmodtam s álomban egy pusztán állottam mély, feneketlen sötétségben s messziről egy vonat robogott felém. Ablakán kis leányka nézett ki pirban, lázasan arra, amerre a vonat száguldott; a hűgöd volt. A vonatnak nem volt sine, céltalanul ment, útja koromsötét volt s előtte nem égett lámpa. Tudod mit tesz az, ha valaki vak? A vonat vak volt. Ez a vak vonat, a szenvedélyek vonata viszi hugodat.

Hiszen ez a kínos sejtés nyomta az én lelkemet is. Apám indulatos ember volt sok átkos szenvedélyvel; hugom születése után nem sokkal meghalt, de hugom vére az apja vére; szenvedélyes, makacs. S mégis megpróbáltam ellenetést tenni; megfogadtam, hogy melléje állok, irányítója leszek s útját állom sejtelmes jövőjé-

nek. Ez a fogadás szállalt meg a bátortalan ellenetésben: az nem lehet.

— Pedig úgy lesz; nem lehet megállítani.

S barátom beszélni kezdett; tekintete a lilomokon járt, lelke azokon a dolgokon, melyeket látott s melyeket elmondott. Először öröm töltött el, mert úgy látta, hogy hugocskám szép, gyönyörű s mindenki szereti, — de azután szomorúság s mind nagyobb és nagyobb félelem, ahogy csendesen beszélt. Már nem is hallottam amiket mondott, hanem láttam, éreztem, átéltem, amint azok következnek.

Tél van és szombat. A hó araszosan terült a világra, a szél sírva, csipve poroszkál végig az úton, fehér felhőket tolvá maga előtt. A faluban mindenki a holnap bálra, farsang első báljára készülődik. Hugocskám arcán egész nap komoly titkolódzás látszott; végre estefelé leghízelgőbb, legédesebb hangján kirukkolt titkával, óriási kérésével, hogy vigyük el a bálba. Ott lesz a szomszéd Ica is, ott lesz mindenki, legyen ott ő is. Elhatároztam, erről le fogom beszélni. Beszéltem, kapacitáltam s mikor egy negyedórás vita után

legérzékenyebb argumentumaimmal is végeztem, toppantott a lábával s azt mondta: most még inkább akarok menni! akarok!

Makacssága megszorított; öleltem kaptam s magamhoz szorítottam. Azt hitte haragomban tettem, lecsúszott ölemből s panaszos, fájdalmas zokogásra fakadt. Mit lehet ez ellen tenni? A gyermekek bálozása örült szeszélye korunknak. Amíg szörványos jelenség ellene lehet megszűlni, de ma már parancsoló szokás; örült szokás. „Ah, il n'y a pas d'enfants.”

A bálban hugocskám volt a legünnepelebb valaki. Princess volt, kézzel adták, ölelték, csókozták, teleaggatták cukorkákkal s elhalmozták hízelgő szavakkal. Nekem ez olyan igazán jól esett volna, — örültem és büszke voltam, hogy az én anygalkámat mindenki, az egész világ szereti. De egy borus vonás nyúlt bele örömömbbe. Hugocskám arcán az elbizakodottságnak, hiúságnak egy szegletes vonása villant át.

Hiszen emyi dicséret egy filozófot is elszedített volna. S a kis leányka egyre érthetlenebb lett előttem. Szemei hiu

szőnek tevékenységünkbe s maguk hozzáik és érlelik a megoldandó új problémákat. Nemcsak magunk igyekszünk a saját hatáskörünkben a viszonyoknak megfelelő tempóban fokozni a keresztény modern Magyarország megteremtésére irányuló munkásságot, hanem szellemileg és anyagilag is támogatunk tőlünk függetlenül működő szervezeteket, amelyeket érett megfontolás után a szociális viszonyok javítására alkalmas közreműködőknek itélünk.

Kulturális és gazdasági munkánk egyre mélyebb nyomokat hagy hátra, a minnek következtében nő a bizalom s a szövetségi zászló mellett való kitartás. Ennek következtében magának az organizmusnak a teherbírása nagyobboldik s a szervezet nyer szolidaritásban és állandóságban. Ez maga is jelentős eredmény és örvendetes tény, mert áll az, amit Carnegie mondott. „Vegyék el tőlem mindazt, amin van: a gyáraitam, a pénzemet, a szállítási eszközeimet, a piacot, amelyet magamnak megteremttem, csak hagyják meg nekem az embereimet és az organizációt és négy esztendő múlva csak ott fogok tartani, ahol ma tartok.”

Az Eucharisztikus Világ-kongresszusról 1912. szeptember havában.

H. K. E.

(Vége.)

Képzeljék csak! Reggel 6 órától déli fél 1 óráig tartott a felvonulás. Egyre jöttek a város minden oldaláról 10—15—20 ezres csoportokban. Jöttek nemzeti viseletben, keresztekkel, lobogókkal, jöttek díszmagyarban, jöttek udvari és katonai parádében rendjelekkel mellükön, mások megint rózsafüzért morzsolva ujjaik között; jöttek díszhintókon, lóháton; jöttek villanyoson és auton; egyre jöttek, vonul-

lángban égtek, — ha megsimogattam hullámos barna haját, mint máskor, — ingerlően húzódtott tovább az emberek közé, a forgatagba.

Később egy öreg úri ember telepedett mellém, a család jóbarátja. Dévajkódva kereste hugocskám, s mikor keze közé kapta, összeráncolta bozontos szemöldökét: ez hát az a híres szép! s meszire toltta magát. Szavából kiértett az incselkedés, de kis hugom zokon vette. Durcásan húzódtott félre s a jövőmenők elsodorták tőlünk. A dolognak kevés fontosságot tulajdonítottunk, elfoglaltak a momentán események.

Jó idő múltán, talán negyedóra múltán szétnéztem kis hugom után. Sehol. Megkerestem a ruhák közt — sehol.

Nyugtalan lettem. Ebben a hideg időben könnyen gyászos vége kerekedhet a mi bálözásunknak. Ez a gondolat szobárolszobára hajtott; végre egy nyitott folyósóra értem; a folyósó végén, egy kőlépcső alsó fokán állott a dacos kis szőkevény. Fehér ruháskája összeolvadt az udvar fehér havával; a hold rátűzött sápadt arcára... Istenem, milyen sápadt, halott-halvány volt az arca! szemei lehunyva,

tak, fölálltak, vártak esőben, nyugodtan, türelmesen — miközben szakadatlanul esett az eső. Így lett végre déli fél 1 óra. Akkor megnyílt a Szent István templom óriási kapuja és hozták az Ur Jézust. Előtte az a háromszázezer ember, aki reggel 6 óra óta vonult: milyen hosszú processio! És vitték az Ur Jézust fel a kristályüveges arannyal és vérvörös bársonnyal dúsán kirakott hintóba. Ketten kísérték: A pápai követ és Bécs bíborosérseke. A kapunál ezalatt hajdon fővel, nagy alázatosan és mégis méltóságtelesen ott állt az ősz Király: Várt, szerényen, míg a Királyok Királyát elhelyezték díszhintójában. És aztán nem törődve az esővel, mindig hajdon fővel Ő is kocsihoz szállt, mellette a trónörökös és vele együtt kocsihoz szálltak a bíborosok, érsekek, főhercegek, mágnások. Ekkor megszóltak a harangok ércnyelvei, égfélre szállt a tömjénfüst, a fátylak fénye, ezüsthangú csöngettyűszó és megindultak: testőrök, apródok, kamarások löhátan, utánuk a díszhintók végtelennek látszó egymásutánban. Az emberek imádkoztak, a csöngők csengtek, a lángok égtek, a virágok és tömjén illatoztak: így hódoltak együtt és egyszerre az Oltáriszentség előtt. És halad a menet méltóságtelesen és ima, ének, harangszó hatalmas dicsőhymusszá olvad össze — a százazrek pedig várják, vágyva várják az Ur Jézust. És amint közeledik a menet, mind erősebben, mind diadalmasabban hallatszik: ezüst harsona, szolozsma és közbe száz meg száz paripának büszke kopogása a kövezeten. Itt a Heldenplatzon órák óta áll a tömeg: az előkelők, a gazdagok épp úgy, mint az az öreg daróc-kabátos zarándok, aki magas hegyeiről leszállott és összetakarított fillerein felutazott a nagyvárosba, csak azért, hogy láthassa, imádhassa az Ur Jézust ma, ebben az órában, hogy itt együtt a Királylyal és a föld népeivel résztvehessen a világ-imádáson!

Bekanyarodik a nyolc fekete lovas kristályhintó tömjénfüstös fellegbe borítva.

kezével helekapaszkodott a lépcső oszlopába: csak hogy épen el nem esett.

A vér szíveimre tödült. Odaugrottam s megfogtam a kariát. A vékony ruháskában átéreztem, hogy hideg.

— De kicsikém, mit akarsz te itt? megörültél?

Nem ellenkezett, nem húzta el kariát, de hallgatott. Felnyaláboltam reszkető testét s beszaladtam vele.

Ha jól emlékszem azt mondta: igen, azért jöttem ki; miért mondták nekem, hogy esűf vagyok?!

S a megbántott szenvedély, a keserűség, hogy őt csak most és csak én kerestem, zokogásba tört ki.

A bál természetesen abba maradt a mi részünkről. Hugocskám a makacs, szenvedélyes önejiút jól begöngyölgetve hazavittük.

Istenem, hogy repül az idő. Ide s tova deresedő hajjal állok a világ előtt. Az évek öszítettek volna? Nem, annál mégis csak hiűbb vagyok, hogy sem ezt elhigyjem. Talán a törődés.

Hugocskám megvakult. Első bálja után három hétig tartott a láza. A húszadik napra esett a krízis; délután, szürke,

Néma csend százezer ajkon, százezer térd a földön, százezer kéz összekulcsolva. Főnséges pillanat! A nap már egy hete hogy nem süttött. Most, ebben a percben villámszerűen áttört a ködös felhők sűrű fátyolát: egyenesen a kristályhintóra veti izzó sugarait dicsőfénylen körülvéve a kis ostyában rejtőzött nagy Istent! Egy pillanat csak — de felejtethetlen egy egész gyötrelmes emberéleten keresztül; egyetlen egy napsugár, de elég forró ahhoz, hogy fölmelegítse, bearanyozza a lelkeket örök időkre. — És elvonul a nyolc fekete lovas szentségház és bekanyarodik utána a hóférlóvas arany hintó, benne az ősz Király: hajdon fővel, s mosolyog könnyes szemekkel — ekkor az áhitatból visszafajított lelkivihar kitör százezer szívből: Éljen a Király, ki így hódol az Oltáriszentség előtt! Éljen Ő, aki így tud himni és szeretni!...

Kedves Hallgatóim! Azt hiszem, megértettétek most már, hogy mi volt tulajdonképpen az, a mi oly naivszerű, oly felejtethetlen világeseménynyé domborította ki a Kongresszust.

Megmondotta azt nekünk ugyebár az a 300.000 ember, aki kora reggeltől délig ott állt megjelölt helyén zuhogó esőben mint a kőfal, miután már négy nap óta fázott és ázott a fővárosban és négy nap óta hódolt az Oltáriszentség előtt templomokban s gyűléstermekben. Megmondotta nekünk maga a Király, ki orvosainak kéréseire nem hallgatva, személyesen részt vett az isteni diadalmeneten: „Szám-talanszor cserkésztem esőben, miért ne hódoljak egyszer esőben a Szentség előtt?... Megmondotta végül az a száz meg száz urinó és férfi, akik hónapokon keresztül példátlan odaadással és legnagyobbreszt teljesen díjtalanul fáradoztak a Kongresszus, a processió sikerén. És vajon mit mondanak mindezek? Azt, hogy a Kongresszus csak azért volt oly nagy, szép és felejtethetlen, mert ez alkalommal az egész kath. világ fényes bizonyágot

szomorú délutánon, szerencsésen átesett a válságon s — elvesztette szemei világát. A láz megtörté, azt vette cserébe a bál mulatságért.

Már nem is merem azt írni: hugocskám, most tízenyolc éves: ennek az időnek szinte kétharmadát örökösen sötétsgében tapogatta át, milyen nehéz is volt napra meséssel fenntartani benne a reményt! most hogy felnőtt, józan megnyugvás ült lelkére, szelid melankólia természetére. S én ennek szinte örülök, — talán gyilkos a gondolatom, — de jobban örülök, mintha ép szemekkel, de apja gyilkos szenvedélyeivel állana most viruló pompájában ültem.

Délután a kerti gyeppadon ültem. Hugom éppen felém tartott az ösvényen: jól ismer itt már minden rögöt, hiszen tíz éven át ehhez a darabka helyhez, kis házunkhoz és kertünkhez volt láncolva. Egész bizonyossággal jár-kél a bokrok, virágok közt.

Sok minden megváltozott azóta. Több helyet adunk most a praktikumnak, mint az élvezetnek, — a virágok jórészt kiszorultak.

Sejtette, hogy ott ülök, dudorászva

tett az Oltáriszentségbe vetett eleven hitéről, íranta néplálat lángoló szeretetéről!

Tehát nem a külső fény, nem is maga a tömeg, még a királyi udvar részvétele sem imponálna nekünk, ha nem látnók benne megnyilvánulni azt a benső értéket: a hittel párosult szeretetet.

És ez előtt meg kell hajolnia a hitetlen emberiségnek is! Ha nem is értik, de bámulva látják, hogy a hit és a szeretet, hogy ez volt a Kongresszusnak lényege, szelleme, mely a külső fénynek megadta benső értékét, kizárólagos értelmét.

És ha nem is osztják lelkes hitünket, forró szeretetünket, azt az egyet nem tagadhatják, hogy ehhez hasonló szellemi értéket az ő világnézetük nem nyújt az epedő szíveknek. De mert azt be nem akarják ismerni, gunyt próbálnak üzni azzal, a mi szemünkben a legméltóságosabb! És mert megirigylik tőlünk ezt a szellemi erőt, az irigy szív pedig egyúttal gonosz is, azért szidalmakkal, rágalommal törnek neki a Monstranciának és azoknak, a kik hordják az Oltáriszentséget az éhezõ emberek közé, azt az élő kenyeret, mely előtt ellenségeink térdénállva látják a milliókat már közel két évezred óta. Már Sz. Pál írja Jézusról, hogy: „judaeis quidem scandalum gentibus autem stultitia” — a zsidóknak botrány, a pogányoknak pedig balgaság az a mysterium, mely előtt mi földre borulunk. Tüntetés volt a Kongresszus. Igen, de békés: senki ellen — csak Krisztus mellett! Milyen különbség ezen kath. tüntetés és ama véres tüntetés között, melyet éppen ezelőtt egy évvel ugyancsak Bécs utcáin rendeztek azok, kik most leggyűlöletesebben gyaláztak bennünket csak azért, mert vallásunkat külsőleg is mertük érvényesíteni. Itt ima — ott szidalmak, itt áldás, ott rombolás.

Az örökimádás ünnepe volt a Kongresszus. Nemesak nappal, nemesak a gyűléseken, nemesak a processzió alatt imádták az Ur Jézust, hanem még éjjel is tolongtak ezrével a templomokban a lángkoszorúban ragyogó monstrancia előtt.

jött arra s mikor hirtelen befogtam két szemét, jóízűt nevetett. Igazán, milyen különös tréfa is, egy vaknak befogni a szemét!

Mind a ketten neveltünk. Egyáltalán nem éreztem fájdalmas színezetet nevetésében.

Sokáig beszélgettünk, játszottunk, évelődtünk együtt. Én sohasem voltam oly nyugodt, boldog, mint akkor.

Estefelé különös hangok verődtek hozzánk, lágy ritmikus hangok; minél jobban esteiedett, annál jobban hallatszott valami édes, csendes melódia.

— Tudod mi az? — kérdezte odafigyelve.

Azt hittem ezek a hangok nem érdekelnek már engem sem, öt sem; ostoba feleletet dobtam oda:

— Nem tudom, — muzsika féle.

— De én tudom ám! ma huszadika ugye, búcsú napja s ezek a hangok a búcsúbárlól jönnek. Hallod, milyen kedves nóta: csak párosan szép ez az élet.

Egy-két motívumot eldudolt a divatos nótából, azután felállott, karját feje fölött összefonta s arra fordult, a honnan a hangok jöttek.

(Folyt. köv.)

Mutassanak fel — ha tudnak — ellenségeink egy olyan hatalmat, mely önkéntes éjjeli imáadásra kényszeríthetné az embert, azt az öntudatos, modern embert! Erre csakis a hit képes!

A áldozó lélek ünnepe volt a kongresszus. Azt érezték szívükből minden annyian, kik öt napon át már a hajnali órákban mondhatnám megostromolták az Ur asztalát. Oly áhitattal nem láttam még áldozni soha. Könnyekig meghatva nyújtottam — és velem együtt nyújtotta sok ezer pap — ezekben a napokban az Ur Jézust számíthatlan minden rangú és rendű hívőnek: aranygyapjas vitézeknek, minisztereknek, belső titkos tanácsosoknak, magas udvari méltóságoknak, katonatiszteknek és politikusoknak, közben megint munkás embereknek, parasztnak, iparosnak, urinőnek és polgári asszonynak — ott térdeltek egy sorban, egy áhitatban, lelkükben egy nagy szeretettel! Az ősi Burg templomában pedig áldozott ugyanakkor a Király is és vele együtt az egész Habsburgi család.

Kedves hallgatóim! Nagy tanulság ám ez a Kongresszus mindnyájunk számára! Buzdító intelem, hogy mélyítsük, elevenítsük Krisztusba vetett hitünket. Lángoló tüzhely ez, melyen fel kell olvasztanunk hideg anyaghoz tapadt lelkünket. Gyönyörű kép, melyet szívünkben kell elrejtőznünk, ha az életközdelemben kifáradtunk, hogy új életkedvet merítsünk belőle és bátorságot, amikor mások előtt szégyenljük vallani szent hitünket.

Főnséges perspektívák nyíltak meg szemünk előtt ezekben a napokban az Oltáriszentség fénysugarában: Ilyen egyháznak tagja lehetni, mely ennyi szellemi erővel rendelkezik, ilyen étellel bír, annyi szeretetet képes gyujtani a szívekben — mekkora boldogság! Ilyen nagy és lelkes táborral harcolni egy uton haladva, egy cél felé — mekkora biztonság, mekkora garancia a túlvilágra nézve! Olyan kincset magaménak vallhatni, amilyen az Oltáriszentség — képzelhető-e ennél nagyobb gazdagság?!

Átéltük egyszer a Kongresszus diadalmas napjait. Ne zárjuk le végleg az ezekből eredt üdvös gondolatokat, szép emlékeket! Éljük át újból és fokozódó öntudattal azt, ami ennek a Kongresszusnak fényt kölcsönzött, óriási sikerét biztosította és megadta valódi benső értékét — és ami nem egyéb mint: a hit és a szeretet...

IRODALOM.

Népoktatás. Pedagógiai havi folyóirat. Szerkeszti Dreisziger Ferenc, Kalocsa (Pest vm.) Előfizetési ára egész évré 4 korona. Most vettük a Népoktatás ez évi utolsó számát. Tartalma éppen olyan gazdag, mint az eddigi számoké. Elmélet és gyakorlat most is van benne bőven. Színvonala, hangja most is előkelő. Főbb cikkei: Dr. Kis-Erős Ferenc: A szép és jó élet. Dreisziger: Az iskolakötelezettség korhatára. Polácsi János: A gyermektanulmányozásáról. Dienes Károly: A modern rajzoktatásról. (Több ábrával illusztrált közlemény.) Az új Rendszabályok

befejező része. Könyvismertetések. Egy értékes jegyzőkönyv. Apró közlemények. Azoknak, akik a tanítás művészetét szeretik, s akik hiszik, hogy a tanítói státusz jobb jövője az iskolában és a higgadt és előkelő társadalmi föllépésekkel biztosítható legjobban, a Népoktatás nagyon kedves és hasznos olvasmány. Éppen azért jelentős szerepet tölt be a mai tanügyi élet keretében. Ajánljuk is törekvő tanítósgunknak.

Most jelent meg „Jézus élete verseiben,” megzenésítve. Szövege dr. Gerely József kis képes bibliájából való, zenéjét pedig a már ismert nevű Kontor Elek zeneszerző írta. 2 hangú kis darabka harmónium-, zongora- vagy orgona-kísérettel. zenéje egyszerű, közönséges motívumokon épül fel, kevés élelenség s változatosság van benne. De ez egyszerűség és könnyű menetet jogosulttá teszi az a körülmény, hogy e dal gyermekeknek készült, kikkel könnyen be lehet taníttatni s sikeresen elő lehet adni kevés fáradsággal s minden nagyobb megerőltetés nélkül. Ha csak karácsonyra szóló dal volna, nem tartanók a legsikerültebbnek, de minthogy a szerző különböző időkben előadható daraboknak szánta (Húsvétkor böjtnben, vizsgai ünnepélyen stb.) sikerültek mondhatók! Elemi iskolai énekkaroknak készsággel ajánljuk Kapható a szerzőnél: Kontor Elek, Budapest, II. ker. Albrecht-út 7. szám.

A magyar helyesírás szótára és szabályai. Minden írással foglalkozó ember érzi a szükségét egy olyan szótárnak, mely az irodalomban és az üzleti életben használt minden szónak írásmódját magyarázza. Ilyen munka a magyarban még nem volt. Most van nyomás alatt, fenti című közel 400 oldalas mű, mely az összes magyar és a nálunk használatos idegen szókát a jelentés magyarázatával közli. Mintegy 200.000 szóalak mellett a helyesírás körébe vágó minden kérdést magyaráz, a helytelen és elkerülendő szóásokat és szókát feltünteti. Azonkívül sok olyan cikket tartalmaz a könyv, melyek az írással foglalkozók által nélkülözhetetlenek, mint: a címek, a számnevek és származékaik írásmódja, földrajzi nevek, a tulajdonnevek és származékaik írásmódja a helységnevek helyragozása stb. A könyv január hó közepén jelenik meg. Bolti ára 5 korona. Olvasóink azonban félárónk a p j á k, ha megrendeléseiket január hó közepéig a szerző címére (Horváth Endre, Kispeszt, Báthory-utca 48 sz.) beküldik. Három példányig való rendelésnél a szállítási költséget a rendelő, azonfelül rendelésnél a szerző viseli. Gyűjtőknek minden tíz példány után egy tiszteletpéldányt küld. Tessék mintalenyomatot és gyűjtőívét kérni.

Mihályi Ákos dr. egyetemi tanár. Egyházi Beszédék adventi, nagybőjti, ünnepi és alkalmi beszédék. Irta és mondotta Mihályi Ákos egyetemi tanár. Második, bővített kiadás. Budapest, 1912. 8-adr. 240. lap. Mihályi egyházi beszédeinek első kiadása egy év alatt elfogyott; látszik, hogy e beszédeket szívesen olvassa és jól fölhasználhatja a lelkeskedő papság. A

második kiadás hét beszéddel bővült; ezek közül kiemeljük azt a három eucharisztikus beszédet, melyekben az illusztrációs szónok a múlt évi kath. nagygyűlés papi értekezletén, a bécsi eucharisztikus kongresszuson és a győri eucharisztikus értekezleten a gyakori áldozást sürgető pápai rendeleteket nagy gyakorlatiassággal, világossággal és merész szokimondással fejtegeti. Az Egyházi Beszédnek nem csak gazdag forrást nyújtanak a szentbeszédre készülő papságnak, hanem kiváló lelkiolvasmányul szolgálhatnak a növekvő papoknak is. Ára 3 korona. Megrendelhető és kapható a Szent-István-Társulat könyvkereskedéseiben: Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2. szám és Szegeden, Kárász-utca 10. szám, valamint az ország bármely könyvesboltjában.

Sztáray Irma grófnő: Erzsébet királyné kíséretében. III. kiadás. Ritka jelenség szépirodalmi életünkben, s szinte eseményszámba megy valamely mű III. kiadása. Kétségtelen, hogy ez olyan bók Sztáray grófnő művének, a milyennel kevés más dicsekedhetik és ha van valaki, a ki nem olvasta még, annak ezeketán okvetlenül el kell olvasnia most.

Kegyelet írta e könyvet: írónő, aki csodál és szeret. Az írónő meg akarta közelíteni a legendás alakot s így a fényes Fölségből problema lett, melyet ő a finom női psiche érzéseinek intuíciójával iparkodott megoldani. Ahhoz természetesen nemcsak az kellett, hogy grófnő a királynét életének utolsó éveiben utazásain mindegyik kísérte, hanem mindenekelőtt kellett hozzá az odaadás és szimpátia, az a rajongó tisztelet és szeretet, melylyel gondolatait és érzelmeit leste, melylyel mint bolygó a nap körül szolgálatában forogni és élni kívánt; kellett ahhoz az a lélek, mely úgy tisztel és szeret, hogy sokszor szinte eltüntetve látja a távolságot, mely közte s a királyné között természetszerűen van, máskor meg fél; aggódik, hogy odaadását tán sohasem nyerheti meg, mert megesett, hogy néha hidegebben nézett rá a Fölség s úgy tetszett, mintha olyankor egy-egy gondolatból meglepetve, hirtelen elzárkózott volna előle. Ezzel a finom lelkiséggel van ez emlékiratokban minden oldal behintve s úgy folyik az elbeszélés, hogy az ember nem veszi észre a stílust, s alakítást, hanem élvezi az akcentust, melylyel ezt mind elmondja nekünk. A királynét minden oldalról bemutató modorban írja a grófnő emlékeit s az olvasó önfeledten kíséri s kierzti, hogy van valami rejtelmes fogyatkozás s emelkedés a leírásban. Ugy látszik, mintha az írónő is egyre rajongóbb s ragaszkodóbb részekkel környezné őrjöngőit, akit oly hamar s oly váratlanul, retentő módon kellett elveszteni. Magának a rettenetes eseménynek s az azt követő napoknak leírásában pedig oly megrendítő szépségben mutatja be a női lélek erejét és szépségét, hogy azt kell gondolnunk, Isten a grófnőt rendelte a szerencsétlen királyné örangyalául s őt bízta meg azzal is, hogy népe számára ez emlékkönyvben örökítse meg fájós emléket. Az izléses borítékba foglalt kötet ára két korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében. Budapest.

A magyar katolikus zászló. Komolyan örvendhetünk, hogy a jelzett cím alatt kis hetilap indult meg Amerikában a keresztény katolikus magyarság védelmében. Legfőbb ideje annak, hogy a pizkos rágalmak, amelyeket néhány elvetemült magyar fényleg törvénybeiktöz viselkedése rázúdította az egész amerikai magyarságra — s különösen a katolikus magyarságra — valahára hullámtörőre találjon. Hasonló üldözésben volt része a monogaheta volgyi r. kath. hitközségnek olyan részről, kik irigyelték a hitközség gyors felvirágzását. Me Keesporton helység felelvárosának, Kováts Kálmánnak volt a gondolata, hogy a sajtó útján fogja megvédelmezni az amerikai pánszlávizmus közé ékelt magyar kath. hitközség minden érdekét, kapcsot, szellemi összekötőt akart létesíteni a plebános-keresztő a más nemzetiségek között szétosztán élő katolikus magyarok között — „Kialtó lelkiismeret lesz a hithideg magyar katolikusokkal szemben, korbács a csábítókkal szemben, de édes testvér a becületes és jó kath. magyarokkal szemben” — mondja a lap szerkesztője. E kis lap, illetőleg füzet nemcsak vallási szempontból tölt be nagyon fontos hivatást de örvendnünk kell egyszersmind annak a körülménynek, hogy a messe idegenben a lenézett magyarságnak ha kicsiny is, de egygyel több, s annál derekasabb lelkesebb védőbástyája emelkedett. Őszintén kívánjuk a jó szerkesztő-plebánosnak, hogy siker koronázza törekvését. A lap megjelenik minden csütörtökön Mc Keesporton. Pa. Előfizetési ára egy évre egy dollár, ötven cent.

A „Borromeus” hitzónoklati folyóirat XXVII. évf.-nak 2-ik füzeté január hónap vasár- és ünnepnapjaira, szentségimádásra és esketésre közöl igen tartalmas, korszerű, szépen kidolgozott lendületes szentbeszédet, valamint nagybőjt-re pompás szentbeszéd-sorozatát a bünről. Kitünő segédeszközök a lelkipásztoroknak. Györött jelenik meg. Évi előfizetése 8 korona.

„A Kath. Hitterjesztés Lapjai” ez évi 10-ik decemberi füzeté kiválóan érdekes tartalommal jelent meg. A tanulságos és ismeretterjesztő képes havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 6 korona. Megrendelhető „A Kath. Hitterjesztés Lapjai” kiadóhivatalában, Nagyvárad, Papnevelőintézet.

A „Katolikus Gyermekvédelem” mult évi decemberi számába dr. Angyal Pál egyetemi tanár „A gyermeknevelés elhanyagolása mint büncelemény” címen írt tartalmas s jogi szempontból értékes cikket. Reviczky Aladár „Az osztrák Don Boskoról”, Hager Józsefről kezdi meg alapos tanulmányát, Keményfy K. Dániel a külföldi szemlében az osztrák Liebeswerk-ről s a brüsszeli leánykereskedelem ellenes kongresszusról mond el érdekes dolgokat. Krónikás a magyar keresztény gyermekvédelem terjedéséről, annak védeceiről számol be. A szépirodalmi részben Bok József „Janika karácsonya” elbeszélést s Homor Imre „Karácsónyunk” címen költeményt közöl, Ho-

dács Ágoston „Vince s Paula” elbeszélést folytatja. A tartalmas folyóirat végül az Egyesületünk rovatban a keresztény gyermekvédelem folyóügyeiről számol be. Ebből megtudjuk, hogy ujabban a szombathelyi s nyitrai egyházmegye területén nyert a „Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve” szervezetet. — A Keményfy K. Dániel szerkesztésében megjelenő „Katolikus Gyermekvédelem” évenként 10 számban jelenik. Előfizetése 2 K. Az egyesület alapító (100 K) és rendes (2 K. évenként) tagjai tagdíjuk fejében kapják. — Megjelenik Esztergomban.

PÁPAI ÁLDÁS. Vízkereszt ünnepén — hétfőn — a főpásztor a székesegyházban a 9 órai nagymise alatt a pápai áldást ünnepelesen fogja kiosztani.

H I R E K.

Főispáni kinevések. A király Ugron János volt főispánt Udvarhelyvármegye főispánjává, Szász Józsefet, Alsó-Fehérvármegye főispánját, ebben az állásában való meghagyása mellett, Maros-Tordavármegye főispánjává és dr. Bernády György udvari tanácsost, Marosvásárhely szabad királyi város polgármesterét, Marosvásárhely szabad királyi város főispánjává nevezte ki.

Lőrincz Sándor szászienesi plebános dec. 28-án ünnepelte papságának 25 éves jubileumát. Az ő egyenes és erős jellege, szorgalmas és eredményes lelkipásztori, irodalmi és társadalmi munkássága mindenki előtt ismeretes Erdélyben. Legközelebb is az új papi nyugdíjszabályzat megalkotásában tevékeny részt vett. Azért szeretettel vesszük körül jubileuma alkalmával. Maga a Kegyelmes főpásztor magasztos hangú leirattal adott elismerésének kifejezést. Kerületének papsága pedig dr. Hirschler József kolozsvári főesperes-plebánossal élen személyesen jelent meg s az összesereglett hívők előtt is felejtethetelené tette új plebánosa ünnepét. Balázs Ferenc főesperes a szószékről magas és magvas szép beszédben fejtegette a papság hivatását, dr. Hirschler pedig gyönyörű szavak kíséretében nyújtotta át a Főpásztor elismerő levelét. A jubiláns könnyes szemekkel meghatottan mondott köszönetet s igérte meg, hogy nem fogó buzdósággal fogja folytatni munkáját a jó Isten dicsőségére. Szent mise után szeretettel fogadta paptestvéreit asztalához, hol a Főpásztor, a kerületi főesperest és a jubilánst szellemes köszöntőkben ünnepelték. Üdvözljük, mint lelkes munkatársat.

Uj valóságos belső titkos tanácsos. A király gróf Haller Jánosnak, Maros-Tordavármegye, valamint Marosvásárhely szabad királyi város főispánjának, ez állásától saját kérelmére való felmentése alkalmával, kitünő szolgálatai elismerésül, a belső titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

Oltáregyesületi előadás. A kézdívásárhelyi Oltáregyesület a villamosságnak a minoritarendi templomában való bevezetése céljából december 29-én délutáni előadást rendezett. Egy pár szavallati és zenei darab mellett előadást tartottak Szilveszter Ferenc dr. „Az oltár az embe-

riség történetében" és Révész Ciryll a „bécsi eucharisztikus kongresszusról". A további előadások a fenebbi célra a nagyobb folyamán fognak megtartatni.

A karácsonyi templomi énekek. Már mulófélben vannak a szent karácsonyi ünnepek, de visszacseng még a fülünkbe az a sok szép ének, amelyek itt-ott a templomokban fölhangzottak s a kis Jézus születése ünnepének imádságos hangulatával töltötték meg a szíveket. Főnn a székesegyházban a *Tui sunt coeli*, az *Ave Maria* meghatározó akkordjai emelték az áhitat szárnyain, akik a szeretetnek ezen a nagy napján megnyugvást és megújulást kerestek; lenn a barátok templomában Szekál Ignác, Szekál Mihály, Gáspár Imre és Gál Mihály művészi quartettjei gyönyörködtették a hallgatóságot. Egyszer-egyszer megcsendültek egy pompásan betanított gyermekkar szívhez szóló énekei is. Sokan kérdezték, hogy kik azok a kedves apróságok? Félreértsek elkerülése végett mondhatunk annyit, hogy — nem a kath. elemi iskola növendékei.

Hetvenéves Kaszinó. A kézdívasárhelyi Polgári Olvasókör december 29-én ünnepelte fennállásának hetvenéves évfordulóját. 1842-ben Wesselényi Miklós báró ösztönzésére alakult meg. Azóta szép feladatot töltött be a kis székely város értelmiségének életében. 1852-ben elnökét az önkényuralom, mivel az akkor Társalkodónak nevezett kört a betiltás ellenére is fenntartotta, saját lakásán adván helyet a tagok összejöveteleinek, halálra ítélte. A halálos ítélet helyett azután 6 évi várfogságot kapott kegyelmi úton. A Társalkodónak kézdívasárhelyi felkészítése idején elnöke volt Szász Károly, a híres költő és műfordító is. Ujabb időszakában a Kaszinó ismétetlen áldozott hazafiás közcélokra, alapító tagja lett az Emkének stb. Egy Kézdívasárhelyt létesítendő szabadságszoborra 11000 koronát gyűjtött. A hetvenéves évforduló ünnepsége a kaszinó jelenlegi helyiségében díszközgyűlés volt. Ezen Vargha Béla dr. elnök lendülettel szavakkal szólott a Kaszinó céljairól, végül hogy áldozatkészséggel is példát mutasson, hogy közzét adjon, mint tették az elődök is, 500 koronát ajánlott fel alapnak egy külön Kaszinó-épület emelésére. A jó példát mások is követték, úgy, hogy még nehány száz korona nyomban összegyűlt. A Kaszinó változatos multját Vajna Károly áll. el. iskolai igazgatótanító elevenítette föl szép felolvasás keretében.

Néhai Barcsa Elek főesperes, gelencei plebánus által a kézdíszentléleki iskola fenntartására a tanítók fizetésére létesített alap évi kamatait az egyháztanács az iskola államosítása után a község szegényei nyomorának enyhítésére és a szegény gyermekeknek csizma beszerzésére fordítja. Folyó évben mintegy 380 korona összeget osztottak ki pénzben és 57 pár csizmát a szegény gyermekek közt. Mennyi könnyet törült le a szegények arcáról, mennyi gondot üzött el azoktól, kik tehetetlenek, dolgozni nem tudnak!

Iparosaink továbbképzése. Említettük már, hogy a gyulafehérvári iparosok részére továbbképző tanfolyamok szerveztettek, amelyeknek általános érdekű tárgyai közül az üzleti fogalmazás, a gya-

korlati számtan és mértan tanfolyama befejezéséhez közeledik. Most folynak az előkészületek egy asztalos szakfolyam megnyitására, amit — ígylátszik — az állami famegmunkáló műhely felállításával kapcsolatban akarnak megvalósítani. Mindebből természetesen csak úgy lehet valami, ha az érdekelt szakiparosok között meglesz a kellő érdeklődés és kölcsönös megértés, s ha a folyamatban levő ügy kedvező kilátásait nem rontja meg a kicsinyes torzsalkodás és a tanfolyamknál való indokolatlan húzódozás.

Panasz az ipartestületre. Az ipartestület az államtól kapott famegmunkáló gépek elhelyezése tárgyában, vagy miért — összehívta az asztalosokat, illetve azok I részét tanácskozássra, ami az érdekelt iparosok körében méltán keltett megütközést. Ha csakugyan famegmunkáló műhelyről és gépjéről van szó, akkor ebben a dologban nem szabad suttymban tárgyalni; hanem az összes asztalos iparosok bevonásával. Hogy egyesek esetleg jogtalan előnyöket szerezzenek, arra minden alkalomnak meg kell szünnie. Annál is inkább, mert hiszen az ügyet igazsággal és méltányossággal el lehet intézni közmegegyezésre.

Uj vicinálisok a Székelyföldön. Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely város közönsége több vicinális vasút építésére kapott előmunkálati engedélyt. Ezek közt egy évre szól a marostordai helyiérdekű vasút Mezöbánd állomásától Mezökapusig, illetve Kolozsnagyida állomásától Beszterce állomásáig és a Parajdától a Székelyudvarhely állomásáig, végül pedig a Mezökapusától Maroscsapó állomásáig tervezett keskenyvágányú vicinális vasútvonalak engedélye. Ezenkívül a marosludas-besztercei vonal Mezömehes állomásától a Máv. Apahida állomásáig tervezett keskenyvágányú vasútvonalra is megadta a kereskedelemügyi miniszter az előmunkálati engedélyt.

A tüzoltó-szabályrendelet hosszas bolyongás után a vármegyei közgyűlés elé került. Innen a helyigminisztérium felé irányítják. Ha a jelek nem csalnak, egy év múlva újból lekerül a vármegyei közgyűlés elé, s még egy év múlva a városi közgyűlés elé, amely aztán elhesz egy esztendőre a szabályrendeletet életbe lépteti, s így a jövő században bizonyára lesz kifogástalan tüzoltóságunk. Remélhetőleg addig nem fogja zavarni tüzeset a polgárok nyugalmát.

Határozás. Szomorú szívvel vettük a hírt, hogy Miklós Albert alesperes, oláhláposi plebánus munkás életének 53. papságának 31-ik évében 1912. év dec. hó 29-én Kolozsvárt a Klinikán az Urban csendesen elhunyt. R. i. p.

Bélyeghiány. A városban szanaszét elhelyezett levélgyűjtő szekrények mellett a holtban levélbélyeg is kapható. Ezt talán mindenki tudja. És mégis aki ilyen helyen bélyeget keres, annak tapasztalnia kell, hogy nincs, épen az előbb fogyott ki. Kissé bosszantó a dolog, mert ilyenkor megtoldhatja útját egy kilométerrel, s akár a főpostáig fíradhat akárki, hogy a levelét feladja. Mire való hát akkor a levélsekrety? Vagy ha van levélsekrety, miért nincs bélyeg? Most az újévi nagy forgalomban akárhánny helyen azzal fizet-

ték ki a bélyegkeresőt, hogy a kívánt bélyeg a főpostán is kifogyott. Nem volt alkalmunk utána járni, hogy így van-e, de feltételezzük, hogy ez csak a bélyeggarusítók mentegetőzése, akik a jövedelmezőbb foglalkozást, pl. újságeladást, kávékimértést nem hagyják abba azért a haszontalan két félres bélyegért.

Megjelent a XVI. sz. püspöki körlevél. Hozza az új papi nyugdíjszabályzat végleges szövegét a következő záradékkal:

Az Ur szözlőjének művelésében s a lelkek buzgó vezetésében kifáradt, munkaképtelenné vált tisztelendő Testvéreim s Krisztusban kedvelt Fiaim anyagi ellátását biztosító ezen nyugdíjszabályzatot, főpásztori hatalmunknál fogva, 1913. év január hó 1-től kezdve, az erdélyi egész egyházmegyére nézve fennálló és kötelező szabályzattá emeljük, ilyennek ismerjük és mind magunk megtartjuk, mind pedig a kormányzásunk alatt lévő egyházmegyei papság által megtartatni fogjuk.

Gyulafehérvár, 1912. dec. hó 10-én. Utasításokat ad a ker. főesperesi hivatalok részére. Közli a vallás és közokt. miniszter intézkedését a tanítók egyéves önkéntesi szolgálatáról és a helyettesítéséről.

Tisztujtás Kézdívasárhelyt. Az év utolsó napján tartotta meg az előre törő határszéli város a maga autonóm testületének új választását. Dr. Király Aladár, Háromszék vármegyének alispánja elnökölt és az ő vezetése mellett a régi, kipróbált tisztviselőket választotta meg a közbizalom. Örvend az egész város, hogy dr. Török Andor újra a polgármester, a kinek böles és tapintatos, energikus kormányzata mellett a város az utolsó 6 év alatt monumentális új épületekkel gazdagítva egy modern kis Athenévé fejlődött. Ad multos annos, tartsa meg Isten a várost és tisztviselőit a haladás útján.

Ujév ünnepségei. A mult év december 31-én délután 5 órakor volt a katedrálisban az évzáró hálaadó Istentisztelet, mikor az Egyház egy tünöfélben lévő év határkövénél hálás szívvel áll meg, hogy a Századok Urát áldja a jókért, engesztelje az elhunyt év bűneiért és hogy a még titokzatos újév bennünk és általunk sok áldással, Isten kegyelmével bontakozzék ki, mert mint Zomora praelátus mondotta beszédében, hogy az újév mit hozzon reánk nézve, a jó Isten után tőlünk is függ, de feltétlen bizalommal kell lennünk Aziránt, ki az idők ura, tőle reméljük a boldog újévet. — Ujév napján Zomora praelátus mondotta a szentmisét fényes segédlettel, a szentbeszédet pedig Wéger káplán mondotta a Jézus karácsonyi kivánságairól. Mise alatt a kar Resch karnagy dirigálásával Gladich meséjét adta elő két zenekísérettel előadott szép betéttel: egyik egy — offertoriumra énekelte tercet volt, melyben előnyösen érvényesült Resch Katinka gyönyörű soprán primje: a másik szintén hegedű kísérettel előadott benedictus volt. A jól vezetett énekek Resch karnagy dicső szeretetét és mesteri dirigens pálcáját dicsérik.

Az iparostanoncok karácsonyfája. Kegyelmes Püspök atyánk jó szíve minden évben lehetővé teszi, hogy a helybeli róm. kath. iparostanoncok együtt örvendezhet-

nek szépen díszített karácsonyfa alatt. A mi akkor ott van, minden nekik csillog, nekik ragyog és mosolyog. Rendesen egész kis ünnepség folyik le a karácsonyfa alatt. Kezdődik szép karácsonyi énekekkel, természetesen unisono, majd felváltják szavalatok, egy beszéd a kis Jézus sok örömről és áldásáról. Közbe ismét egy karácsonyi éneket zengenek lelkes accentussal. A kis iparostanoncok jól érzik magukat, arcukról lesugárzik az öröm, lehet, hogy némelyiknek tényleg a szive közelébe férközött a kis Jézus, de hogy is ne örvendene, mikor az ünnepély alatt igen izletes hideg felvágottból jól meguzzonnáznak, az asztalon pedig mindenik részére ott van egy jó meleg téli ing, még kalendáriumot is kapnak; közbe rimánkodva kéri az egyik, hogy neki a fehér helyett pirosat adjak. Jut mindeniknek egy-egy papír táská, benne dió és almával. A végén pedig a karácsonyfa cukorkái és csokoládéi is a kis iparostanoncok zsebébe. Bezáról Wéger káplán szólott hozzájuk, szívükre kötve mindazt, amit hála fejében kíván a kis Jézus — elsősorban a hittanórák pontos látogatását. E helyütt is hálás köszönetet kell kifejezünk a kegyelmes Püspök úr, a főtiszt. káptalan s a többi jó lelkeknek, kik lehetővé tették és teszik a tanoncoknak egyik családias ünnepélyre való egybegyűjtését s sziveiket a nemesebb örömek iránt fogékonnyá tenni. Sok tanoncnak a köszönése annyira szívből jött, oly igazán érezte a hálát, a mint mondotta — a jó Isten fizesse meg hozzánk való szívességét. — Még jobb és szebb volna, ha ezekre az ünnepélyekre előjárnának a szülők és a mesterek is.

Rémes gyilkosság. Péntekre virradó éjszaka rémes gyilkosság történt városunkban. Rosor Publius városi polgárt és feleségét Alvincz-utcai lakásukban reggel meggyilkolva találták. A férj halántékán revolvertől származott lövés tángott, az asszonyt is több lövés érte, de úgy látszik, ez nem oltotta ki életét, mire a gyilkos egy éles késsel nyakát elmetezte. Ez az elvetemült gonoszság az udvaron történhetett, hova az asszony valószínűleg menekült a lövések elől. Innen hurcolta vissza a szobába a gyilkos az áldozatát. Semmi kétség, hogy a gyilkos kézrekerül, erre nyomós okok vallanak.

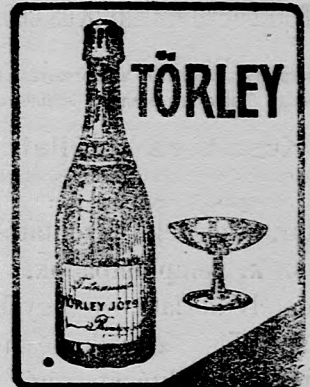
Újévi kéregetés. Sehoh a világon tán nem dühöng úgy az újévi koldulás láza, mint nálunk. Kora reggeltől késő estig nincs nyugta az embernek sem otthon, sem az utcán. Annyi a kinyújtott kéz, hogy Dárius kincsével sem lehetne kielégíteni. Hát ez már csakugyan nyilvános fosztogatás. Kénytelenek vagyunk hatósági védelmet kérni ellene, mert a ki nem elégített kéregetők akárhányszor inzultálják is a járókelőt.

Ismét Zalatnán. A zalatnai Oltáregylet dicséretes egymásutánban másodszor is hallat magáról. Nemrég — karácsony estén egy szép színdarabbal — pásztorjátékkal kötötte le magának a zalatnaiak érdeklődését és néhány fillérét, január 1-én pedig ismét színelőadást rendezett saját pénztára javára. Színre került „A kis Jézus ajándéka”: álmokép 3 felvonásban. A szerkesztő úr meghívót kapott; — gondolta — jó lenne lemenni, megnézni — vagy legalább megnézetni. Nos — és én a karácsonyi pásztorjáték titkos riporterje

nek azért voltam első alkalommal Zalatnán, hogy másodszor is ne én tegyem fel a „Közművelődés” pápaszemét. És ott voltam, és mindenekelőtt magamban őszinte elismeréssel adóztam a rendezőség bölcsességének, hogy e néhány félórát a magasabb és magasatosabb célnak foglalja s legalább ezalatt nem másol — talán kevesebb haszonnal, s talán több kárral tölti idejét az a sok ünneplő lélek. Ugy látzik, mégis igaza van a Szerkesztő úrnak, hogy ha jön valami Zalatnáról — az jó lehet csupán. Én ugyan tulságos vérmesnek találtam e kijelentést, de — sapienti est consilium in melius mutare, kétszer láttam valamit Zalatnán, s mivel bennem is van valami e sapientiából, hát kezdem belátni, hogy Zalatnán az Oltáregyesület tevékeny, mozgékony életet él. — Igaz, új napján a kis Jézus ajándékának előadásán nem láttam valami óriási méretű színészi produkciót s nem hallottam trillázó áriákat, de olyast láttam és hallottam, a mi közelebb esik a szívhez, melegebbé teszi az érzést, vidámmá a kedélyt. A darab maga kedves, vonzó, s hogy a hallgatóságra is ugyanezt a benyomást tette, azt az előadás előnyének, a szereplők ügyességének kell betudnunk: hisz a szívesen, az odaadóan való játszás, a darab szellemébe való behelyezkedés előadásban, énekekben már eleve biztosítja a sikert, a zalatnai előadás kedves szereplői pedig — sokan vannak, s azért nem sorolom fel őket névszerint, pedig megérdemelnék — magukon hordozták a siker biztosítékát, s biztosították maguknak a jó zalatnai közönség érdeklődését a hasonló szellemű darabok iránt.

Pásztorjáték. A karácsony szent ünnepein páratlanul kedves jelenségnek volt szem- és fültanuja a kézdíszentléleki közönség. „A megtalált gyermek” című szép tartalmú s magasztos erkölcsi tanulságokban gazdag pásztorjáték került színpadra. A heteken át, tartó lázas készülődésnek meg is lett az eredménye. A színpad, a dekoráció, a különleges, de kifejező kosztümök, a szereplő gyermekeknek ügyesen betanított alakítása mind közreműködtek a fényes sikerhez. Jóllehet az egész közönség sártengerben úszott, melyből csak az iskola emelkedett ki korallsziget gyanánt, mégis az érdeklődők zsűfőlásik megtöltötték az iskola leknagyobb termét mind a három előadás alkalmával. Megható jelenet volt az előadást megelőző és követő s két kis lány által előadott dialóg, melynek végén az egyik megható szavakban mutatta be az iskolás gyermekek hódolatát a kis Jézusnak. Az utolsó előadás végén, mikor a főrendező plebános egy illatos virágcsokorba fűzte össze a pásztorjátékból levont erkölcsi tanulságokat és arra kérte, hogy azt öntözzék, hogy sokáig megmaradjon kellemes illata a szívekben, és amikor kifejtje a hármias célt, melyért rendezte az annyi munkát, fáradságot igénylő pásztorjátékot: a gyermekek erkölcsi nemesbülése, mely a szereplő, de a többi gyermek arcáról is leolvasható; a szülők gyermekeik iránt való érdeklődésének felkeltése, melyet a zsűföltóság megtelt terem bizonyít és a gyermekek hiányzó tankönyveinek beszerzésére szükséges pénz előteremtése s ez is sikerült a begyűlt 84 korona 70 fillér által, akkor a munka oroszlánrészét végző főrendező plebánosnak, Szabó Sándor igaz-

gató mondott a közönség nevében közvetlen szavakban hálás köszönetet. Végül a szerelő gyermekeket a tantestület saját költségén felállított kedves karácsonyfaival lepté meg, melynek bő termésén a legnagyobb örömmel osztozkodtak.

DR. CHOLNOKY előadása iránt nagy az érdeklődés. A jegyeket előre lehet váltani kedden reggel 8-tól Gollman órák üzletében és délután 4 órától az Edisonsban. A plakátokat hétfőn hordják szét. Az előadás pontosan 5-kor kezdődik.

A Gyulafehérvári Polgári Iparos Olvasókör 1913. év január hó 5-én a Vigadó nagytermében könyvtára javára műkedvelői színelőadást rendez, színre kerül: „A dolovai nábob leánya.” Színmű 5 felvonásban. Irta: Herczeg Ferenc.

Szerkesztői üzenetek.

Mindazonk, kit újév alkalmából üdvözöl levekkel kerestek fel bennünket, ezúton mondunk hálás köszönetet és viszonzzuk a jókívánatokat.

B. Ön ezeket írja, az autonómia éldás ott, hol az egyház javáért él, hívő lelkek kezében van a vezetés, de jaj az, ha az autonómia hitetlen s önző emberek kezébe van letéve! S hol van ma hívő, az egyházért küzdő világi sereg? Sereg! és nem egykét ember!! Teljesen igaza van.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. Mindennemű egyházi ruhák: casulák, pluvialék velumok, baldachinutok, minisztránsruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítetek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem versenyképes minden pesti vagy bécsi céggel úgy szabással, mint ár és minőség tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti
társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal

mindennemű templom berendezési és fel-
szerelési tárgyak, u. m.:

oltár, szószék, gyóntató-
szék, templompadok,
szentély-korlát és egyéb
felszerelési tárgyak készi-
tését, szállítását, régi
oltárok aranyozását és
átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel
készséggel szolgálók.

Több kisebb méretű vagy több na-
gyobb megrendelésnél személyes
megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Több elismerő nyilatkozat!

Püspöki Lyceumi Könyvnyomda

bérlő SCHÄSER FERENC

KÖNYV- és PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZET — GYULA FEHÉRVÁR.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű irodai
cikkekben, író- és fogalmazványpapirosokban, stb.

Teljes irodaberendezések modern amerikai rendszerben.

Egyházi nyomtatványok

mindig raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

*Linotyp betűszedő- és más új gépek-
kel fölszerelt könyvnyomdában
mindennemű nyomtatványok kifogástalan minő-
ségben versenyképes árak mellett készíttetnek.*

Minden — bárhol és bárki által hirdetett könyv, zenemű vagy folyó-
irat általam eredeti áron beszerezhető. Árjegyzék és költségvetés ingyen!

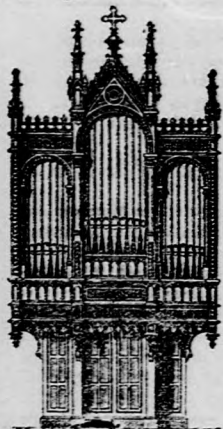
Boda József

orgona- és harmonium-építő

CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és m. t.
egyháztanács tudomására hozni, miszerint

orgona- és harmonium-építő
műhelyemet

teljesen ujonnan
rendeztem be, minek
utánna módomban a
legnagyobb szabású
orgona-építést is
elvéllalni. Bárminemű
javításokat átalakításo-
kat jutányos árban,
pontosan eszközölök.

A n. é. közönség pártfogását
kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve
kapható

Dokupil Lajos
viaszgyertya gyárosnál
NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymegye.)

Nagyobb vételnél 15—20%
árengedmény.

Árak kilónként:

240 K., 320 K., 4 K., 5 K., II.